

Történelem OKTV 2008/2009 1. forduló Megoldások

I. (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

- a) Lükurgosz
- b) Szolón
- c) Periklész
- d) Alexandrosz/Nagy Sándor

II. (Összesen 5 pont.)

- a) Suetonius szerint a senatus ellenében (erőszakkal), azt megfélemlítve, míg Augustus szerint (békés úton) a senatus akaratából szerezte pozícióit. (1 pont)
- b) pl. Antonius, Sextus Pompeius (1 pont)
- c) 1) A hadsereg, 2) (itáliai) veterántelepítéssel (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)
- d) A tekintély (auctoritas) vagy ő volt a legtekintélyesebb polgár vagy az elnyert méltóságok pl. Augustus, pater patriae, princeps senatus stb. (Más, hasonló tartalmú válasz is elfogadható.) (1 pont)
- e) Mindkettő elfogult, tendenciózus szöveg. (Augustus szövege alapvetően demagógiára építő propaganda irat, míg Suetoniusé a több forrásból származó eseményeket rögzítő, de tendenciózus életrajz.) (Más, hasonló tartalmú válasz is elfogadható.) (1 pont)

III. (Összesen 4 pont.)

1) (Elemenként 0,5 pont, összesen 2,5 pont)

<i>Elmélkedő (kontemplatív)</i>	<i>Prédikáló/kolduló</i>	<i>Lovagrend</i>
D	B, C	A, E

2) A megoldásnál a versenyzőnek három helyet kellett kitölteni! Ettől eltérő esetben a sorrendben első három értékelendő! Ha mind az ötöt jól töltötte ki, akkor sem adható plusz pont! (Elemenként 0,5 pont, összesen 1,5 pont.)

- A, templomos
- B, ferences
- C, domonkos
- D, karthausi
- E, johannita vagy ispotályos vagy máltai

IV. (Összesen 5 pont.)

- a) nemesítés/nemesi cím adományozása (1 pont)
- b) A kedvezményezettek katonai erővel, hűségükkel szolgálták őt, „vérüket ontották a királyért” (1 pont)
- c) félszabadok (0,5 pont)
- d) (a királyi pecséttel ellátott) nemesi levéllel / oklevéllel (1 pont)
- e) pl. adómentesség, a nemesi, megyei bíraskodás alóli kivételt, a királyi látogatások alóli mentességet. (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)
- f) hadkötelezettség, az ország megvédelmezése (0,5 pont)

V. (Összesen 6 pont.)

a) *(Helyes soronként 1 pont, összesen 4 pont.)*

Prága	Luxemburgi (IV.) Károly
Krakkó	Nagy (III.) Kázmér
Ó/Buda	Luxemburgi Zsigmond
Pécs	Nagy Lajos
Bécs	(Habsburg (IV.) Rudolf) is elfogadható

b) Pápa vagy uralkodó/fejedelem *(0,5 pont)*

c) septem artes (hét szabad művészet), orvosi, teológiai, kánonjogi *(0,5 pont)*

d) A 14. század Közép-Európában a gazdasági fellendülés, városiasodás illetve a királyi hatalom megszilárdulásának időszaka, amikor presztízscélból is fontos volt az egyetemek megalapítása. Ugyanakkor Nyugat-Európa éppen a 14. századi válsággal küzdött. *(Más, hasonló tartalmú válasz is elfogadható.) (1 pont)*

VI. (Összesen 4 pont.)

a) Oláh vagy vlach *esetleg* román *(Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont)*

b) Legelőváltó(transzhumáló) vagy félnomád pásztorkodást *vagy pásztorkodást (0,5 pont)*

c) Adózásra / jobbágyi sorba kívánta őket kényszeríteni. *(0,5 pont)*

d) Egyházi tized, (amit hagyományosan borban és gabonában teljesítettek.) *(0,5 pont)*

e) Budai Nagy Antal felkelése. *(0,5 pont)*

f) A Kápolnai Unió megkötését *vagy a „három nemzet uniója”-t vagy az erdélyi rendek összefogását vagy a székely, szász és magyar előkelők összefogását. (0,5 pont)*

g) Verancsics az etnikumok közti egyetértésről ír, míg a törvénytörvény a konfliktusokat hangsúlyozza *vagy Az első szöveg pozitívan míg a második negatívan látatja a románságot. (0,5 pont)*

VII. (Összesen 6 pont.)

a) A husziták. *(1 pont)*

b) A címerképként alkalmazott kehely. *(0,5 pont)*

c) ágyú / tüzérség/lőfegyver *(0,5 pont)*

d) 1) A nehézlovasság. *(0,5 pont)*

2) Mivel nyílt mezei ütközethez szokott, nem tudott a lőfegyverekkel védett székerváron áttörni. *vagy A lőfegyverek ellen (közelről lényegében) védtelenné vált. (0,5 pont)*

e) 1) cséphadaró *(0,5 pont)*

2) A katonák többsége jobbágyi – paraszti származású volt. *(0,5 pont)*

f) 1) Hunyadi János. *(0,5 pont)*

2) A török elleni háborúban alkalmazta. *(0,5 pont)*

g) A nagy létszámú török erők ellen gyakorta kellett védelmi harcot folytatnia *vagy az idegen területen nagyobb szükség mutatkozott a védelemre vagy az erős török gyalogsággal csak gyalogságot lehetett szembeállítani, akiknek ez bázisul szolgálhatott. (Más, hasonló tartalmú válasz is elfogadható.) (1 pont)*

VIII. (Összesen 6 pont.)

- a) I. Ferdinánd *(0,5 pont)*
- b) Erdélyről *(0,5 pont)*
- c) (Jagelló) Izabella és János Zsigmond *(elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)*
- d) a magyar és a székely *(elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)*
- e) (Valójában) El akarja távolítani Erdélyből, hogy ne akadályozza politikai lépéseit. *(0,5 pont)*
- f) Az országegyesítés. *(1 pont)*
- g) Katonai erővel kell biztosítani Erdély várait (a török ellen) vagy meg kell védenie Erdélyt. *(1 pont)*
- h) A török (Szulejmán érdekelte volt az ország megosztottságában). *(0,5 pont)*

Feladatok a rendes érettségi vizsga évét közvetlenül megelőző évfolyam tanulói részére

IX. (Összesen 7 pont.)

- a) trónfosztás *(0,5 pont)*
- b) 1) I. József *(0,5 pont)* 2) Habsburg *(vagy Ausztriai)* *(0,5 pont)*
- c) 1) Ónodon *vagy* ónodi országgyűlésen *(0,5 pont)* 2) 1707-ben *(0,5 pont)*
- d) (Habsburg) Rudolf *(0,5 pont)*
- e) IV. *(vagy Kun)* László *(0,5 pont)*
- f) 1) Morvamezőnél *vagy* Dürnkruznál *(0,5 pont)* 2) 1278-ban *(0,5 pont)*
- g) 1526 *(0,5 pont)*
- h) Törvényes uralkodó nélküli időszak. *(1 pont)*
- i) 1) rendi konföderáció *vagy* nemesi köztársaság *(0,5 pont)* 2) Lengyelország *vagy* Lengyel Királyság *(0,5 pont)*

X. (Elemenként 1 pont, összesen 5 pont.)

- a) I. Rákóczi György
- b) II. Rákóczi György
- c) Bethlen Gábor
- d) (I.) Apafi Mihály

Időrend: c) a) b) d) *(1 pont)*

XI. (Összesen 5 pont.)

- A) jobbágyrendeletet *vagy* Urbáriumot *(0,5 pont)*
- B) a) egyház *(0,5 pont)* b) földesúr *vagy* földbirtokos *(0,5 pont)*
(Az a) és a b) válasz felcserélhető.)
- C) állam: hadiadó, porció *(Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont)*
egyház: tized *(0,5 pont)*
földesúr: robot *(0,5 pont)*
(A robot a majorságba vezető nyílnál is elfogadható.)

D) Mária Terézia, 1767-ben *(Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont)*

E) Az adóalap védelmében *vagy* a jobbágyi szolgáltatások maximalásáért. *(Más hasonló tartalmú válasz is elfogadható.) (0,5 pont)*

XII. (Összesen 7 pont.)

a) 1) Nemzetgyűlés *(1 pont)* 2) Versailles-ban *(1 pont)*

b) polgári szabadságjogok *vagy* jogegyenlőség *(1 pont)*

c) 1) Rousseau *(1 pont)* 2) népfelség *vagy* népszuverenitás *(1 pont)*

d) 1) Montesquieu *(1 pont)* 2) hatalmi ágak megosztása *vagy* hatalmi ágak szétválasztása *(1 pont)*

XIII. (Összesen 6 pont.)

a) *(Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)*

Időpont	Esemény (helyszínnel)
1773	bostoni teadélután
1774	philadelphiai kongresszus
1777	saratogai csata
1781	yorktowni csata

b) Franciaország *vagy* Spanyolország *vagy* Hollandia *(1 pont)*

c) 1) pl. az amerikaiak az indiánháborúkban kialakított taktikát követve kitértek a túlerő elől, majd lesből támadtak *vagy* a britek ereje lassan felmorzsolódott *vagy* az amerikaiak jobban ismerték a terepviszonyokat. *(0,5 pont)*

2) pl. a függetlenségpárti és a mérsékelt amerikai irányzat összefogott *vagy* a hagyományos kötöttségektől szabadulni akaró amerikaiak mindent megtettek a győzelem érdekében. *(Más helyes válasz is elfogadható.) (0,5 pont)*

Feladatok a rendes érettségi vizsgát tevő évfolyam tanulói részére

IX. (Összesen 8 pont.)

a) *(Elemenként 0,5 pont, összesen 2 pont.)*

Terület	Betűjele a térképen
Szuez	C
Marokkó	A
Kongó	D
Algéria	B

b) Franciaország: nyugat – keleti *vagy* kelet – nyugati,
Anglia: észak – déli. *(Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)*

c) Angliának *vagy* Nagy-Britanniának *(1 pont)*

d) Hogy ne lehessen egyik nagyhatalomé sem *vagy* a sok ásványkincset egy kisebb országnak engedték át a nagyhatalmi vetélytársak. *(1 pont)*

e) Lerövidült az Európa és Ázsia közötti kereskedelmi út *vagy* gyorsabban jutottak a gyarmati termékek Európába *vagy* létrejött a Földközi- és a Vörös-tenger közötti átjáró. *(Más hasonló tartalmú válasz is elfogadható.) (1 pont)*

f) Külpolitikai: birodalom-építés *vagy* versenyfutás az utolsó „fehér foltokért”,

ideológiai: „civilizációs küldetés” vagy az európai, az észak-amerikai, az ázsiai, magasabbrendűnek tartott kultúra továbbadása. (Más hasonló tartalmú válasz is elfogadható.) (Külpolitikai 1 pont, ideológiai 1 pont, összesen 2 pont.)

X. (Összesen 7 pont.)

a) (A helyes betűsorrend 1 pont, a többi elem 0,5 pont, összesen 4 pont.)

A forrás betűjele	Éve	A tanítás nyelve a népiskolában	Kötelező-e a magyar mint tantárgy (igen, nem)
B	1868	nemzetiségi	nem
C	1879	nemzetiségi	igen
A	1907	nemzetiségi	igen

b) A magyarosítás szándéka vagy az asszimiláció vagy a modern nemzetállam kialakítása vagy a fokozódó pánszláv veszély vagy Szerbia és Románia 1878-as nemzetközi elismerése. (Más helyes válasz is elfogadható.) (1 pont)

c) Tiltakoztak vagy külföldön erőszakosnak tüntették fel a magyar asszimilációs szándékokat vagy egyes területeken agitáltak a magyar kormányzat ellen vagy erősödtek köreikben az autonómia-törekvések. (Más helyes válasz is elfogadható.) (1 pont)

d) A XIX. századi magyar politikusok álláspontja, mely szerint a politikai nemzet nem elsősorban etnikai, nyelvi, hanem történelmi, jogi képződmény vagy a nemzet elismerése állami léthez kötött, így Magyarországon a magyar és a horvát a nemzet, és ezen a kereten belül élnek a nemzetiségek. (1 pont)

XI. (Az irányzatok neve 0,5 pont, az építészek neve 1 pont, összesen 4 pont.)

a) 1) eklektika, 2) pl. Ybl Miklós, Alpár Ignác, Schulek Frigyes, Steindl Imre, Fellner Sándor

b) 1) klasszicizmus, 2) pl. Pollack Mihály, Hild József, Zitterbarth Máttyás

c) szecesszió

d) realizmus vagy naturalizmus

(Az építészek megnevezésénél más helyes válasz is elfogadható.)

XII. (Elemenként 0,5 pont, összesen 4 pont.)

Tudósok	Találmány	Hasznosító ágazat
Déri Miksa, Bláthy Ottó, Zipernowszky Károly	transzformátor	elektronika vagy villamosenergia-elosztás
Jedlik Ányos	dinamó	elektronika vagy energia-átalakítás
Puskás Tivadar	telefonközpont vagy telefonhírmondó	távközlés vagy hírközlés
Kandó Kálmán	villanymozdony	közlekedés vagy kereskedelem

(A hasznosító ágazat hasonló tartalmú megnevezése is elfogadható.)

XIII. (A helyes sorrend 1 pont, a többi elem 0,5 pont, összesen 7 pont.)

Sorrend	Ország neve	Hadbalépés éve	Hadbalépés konkrét területi célja vagy (katonai, politikai) oka
1.	Szerbia	1914	az Osztrák-Magyar Monarchia ultimátuma <i>vagy</i> ennek elutasítása
2.	Németország	1914	Elzász, Lotharingia <i>vagy</i> a Monarchiával kötött kettős szövetség
3.	Bulgária	1915	Macedónia megszerzése <i>vagy</i> kijárat szerzése az Égei- <i>vagy</i> a Földközi-tengerre
4.	Olaszország	1915	Isztria <i>vagy</i> Trieszt <i>vagy</i> Dél-Tirol <i>vagy</i> az Albánia feletti protektorátus megszerzése <i>vagy</i> a londoni szerződés
5.	Románia	1916	Erdély <i>vagy</i> a Partium <i>vagy</i> a Bánság <i>vagy</i> Bukovina megszerzése <i>vagy</i> a bukaresti szerződés
6.	Amerikai Egyesült Államok	1917	Németország korlátlan tengeralattjáró-háborúja <i>vagy</i> a Zimmermann-távirat kitudódása

(A 3. és a 4. sor – a 9 napnyi különbség miatt - felcserélhető. Az okoknál más helyes válasz is elfogadható.)